

Govor Vesne Teršelič na komemoraciji u Glini, 29.07.2022.

Dragi i drage, Glinjani i Glinjanke. Pozdravljam vas u ime Antifašističke lige RH. Kao i prethodnih godina današnju komemoraciju organiziramo u suradnji s Srpskim narodnim vijećem.

Posebno pozdravljam djecu odvedenih muškaraca i nasljednike muškaraca i dječaka koje je trajno obilježila trauma odvođenja i ubijanja Srba iz Gline i okolice u proljeće i ljeto 1941. godine

Hvala svima koji su se danas okupili kako bi se sjetili ubijenih i ponovo zajedno zatražili povrat imena Spomen-doma. Već više od deset godina okupljamo se na mjestu gdje je stajala Crkva presvete Bogorodice.

Komemoracija se iz godine u godinu odvija zahvaljujući podršci potomaka i nasljednika žrtava, Eparhije gornjo-karlovačke srpske pravoslavne crkve, i svih onih koji na Baniji ne zaboravljaju kako na živote izgubljene u genocidnoj kampanji tako i na uništeni pravoslavni hram, simbol njihovog života, ali i njihove smrti.

Tu smo jer pamtimo žrtve holokausta, genocida i samudaripena. Ali pamtimo i potres. Pamtimo i podrška koju su u solidarnosti pružili susjedi iz Hrvatske, susjednih i europskih zemalja. Ta je podrška puno značila. Zato nam je posebno važno da su s nama prijatelji iz Srbije, izaslanik predsjednika Srbije Veran Matić, veleposlanik Belgije i zamjenica veleposlanika Norveške. No svi znamo da obnova zapinje i pitam se hoće li biti nasušno potrebnih kapaciteta za ubrzanje spore obnove koja na kasni samo u Glini već na cijeloj Baniji, Kordunu i Zagrebu.

Pitam se hoće li biti političke volje za razvoj kulture pamćenja. U protekloj je godini bilo pomaka. HRT je prikazao seriju NDH Hrvoja Klasića. I vlasti su povukle neke poteze koji nagovještavaju moguće promjene. U Zagrebu je otkriven spomenik žrtvama ustaškog režima. Prvi se put u imenu spomenika navodi zločinački režim NDH. Grad Zagreb nedavno je napokon postavio info-ploču na ulazu u Spomen-park Dotrščina, mjesto najvećeg stradanja Zagrepčana i Zagrepčanki u drugom svjetskom ratu, na kom su od 1941. – 1945. tisuće ubijene samo zato što su bili antifašisti, skojevci, ilegalke, komunisti. Među njima bili su Židovi, Srbi i Hrvati. Tako gotovo deset godina od pokretanja Virtualnog muzeja Dotrščina i podnošenja zahtjeva gradu za povrat spomen ploče i postavljanje info-ploče na ulazu u spomen park prolaznici mogu pročitati informaciju o skulpturama.

U Glini ni više od deset godina zahtjeva nije dovoljno. Pitam se kad će vjetar suprotstavljanja revizionizmu zaživjeti i u odlukama vlasti u Glini i kad ćemo svojim oglašavanjima napokon navesti i vladine institucije na razini Republike Hrvatske da pošalju . Na ovom je mjestu u znak sjećanja 1969. godine podignut Spomen-dom koji je u pokušaju brisanja sjećanja 1995. godine preimenovan u Hrvatski dom. To časno ali netočno ime nosi do danas.

Na nedavnom okupljanju u povodu Dana antifašističke borbe u Zagrebu ponovo smo tražili zabranu ustaškog znakovlja i simbola. Još uvijek bez reakcije vlasti.

Zahtjeva za povrat imena Spomen doma jednako je važan, posebice u susret predstojećem predsjedanju Republike Hrvatske Međunarodnim savezom za sjećanje na holokaust.

Tu smo jer pamtimo ubijene Srbe, Židove i Rome kao i Hrvate koji su se pridružili partizanima. Pamtimo sve koji su spašavali susjede i koji su napravili sve .

Na inicijativu Srpskog narodnog vijeća jučer smo položili na grob nekadašnjeg glinskog župnika Franca Žužeka na groblju Soteska, u malom mjestu iznad rijeke Krke u Sloveniji. Franc Žužek rođen je u Sloveniji i kao katolički svećenik od 1912. služio je u Istri. Nakon preuzimanja vlasti od strane Italije kao i mnogi svećenici protjeran je 1923. U Istri je iz prve ruke osjetio nasilje od strane pripadnika fašističke stranke u usponu. Nakon protjerivanja Žužek tako dolazi u Zagreb, tj. Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca kao izbjegli svećenik, gdje mu je 1924. ponuđeno upražnjeno mjesto upravitelja župe Maja u glinskom dekanatu, na samoj periferiji Zagrebačke nadbiskupije. Nedugo zatim, već 1927. godine, Žužek je postao dekan i župnik u Glini. Tu je dočekao i drugi svjetski rat. Sjećanja preživjelih potvrđuju humanu dimenziju glinskog župnika, koji je mnogim životno ugroženim Srbima Gline i glinskog kraja tih godina spasio život. Nakon sloma zločinačke ustaške NDH i oslobođenja zemlje, Žužek ostaje župnik u Glini, sve do 1955. i povratka u rodnu Sloveniju.

Uz spomen na dobrog čovjeka Žužeka želim zaključiti uz poziv na izgradnju povjerenja, između vjernika i onih koji ne vjeruju u boga, između katolika i pravoslavaca, između Hrvata i Srba. Svima nama želim da na ovom mjestu stradanja pronađemo dodatnu snagu za nadilaženje podjela i poštivanje ljudskog dostojanstva svih žrtava i ljudskih prava svih.